

L'ESCUMA DE LES LLETRES

LLUÍS A. BAULENAS

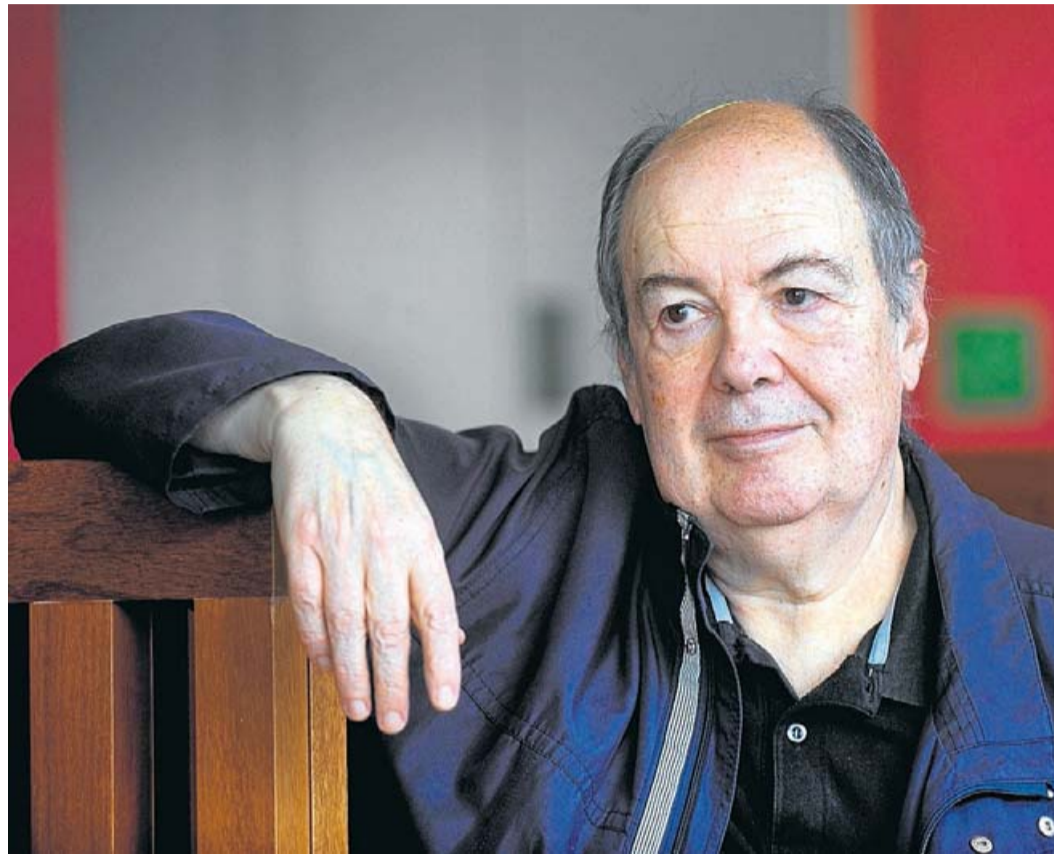
Llibre perdut!

Recordem les impressions o fotocòpies casolanes de gossos i gats perduts enganxades pel carrer? Podríem aplicar-ho al món del llibre? A partir d'una anècdota verídica viscuda per l'especialista en comunicació cultural Neus Chordà, molt coneguda al sector editorial, ens hi acostem. L'home A té un llibre que s'estima amb bogeria. L'home B, amic de l'anterior, li demana que l'hi deixi un cop i un altre. L'home A s'hi nega, però davant la insistència de l'home B, al final cedeix. L'home B perd el llibre. O més aviat se'l descuida en un lloc públic. Mort de vergonya, sabent que si A no recupera el seu llibre li causarà un xoc emocional dels grossos, se li acudeix la idea de l'anunci. Com si el llibre fos un gosset o un gatet, omple el barri de fotos amb la portada. "Llibre perdut!" La nostra amiga Neus Chordà, apassionada del llibre, fa una fotografia de l'anunci i el difon per la xarxa. No sabem mai el final d'aquesta història, però serveix per il·lustrar què pot arribar a significar un llibre en la nostra vida. La setmana passada citàvem el doctor Ramon Alcoberro i Pericay (moltes disculpes per haver-lo confós amb el seu germà Agustí!), el qual es feia ressò de la davallada de vendes de llibres a França.

Insereix-te un llibre?

Hi veïem un canvi de paradigma: llegir serà cada vegada menys l'acte que hem vingut fent fins ara. Potser llegir una novel·la consistirà en inserir-nos un xip darrere l'orella. L'anècdota que ha volgut compartir amb nosaltres l'amiga Neus Chordà, la de l'amor foll d'un home per un llibre (molt més interessant que l'angoixa del poca-solta que l'ha perdut), ens mostra per què el llibre ha aguantat el bombardeig de les noves tecnologies i no ha desaparegut a la velocitat supersònica amb què ho han fet, per exemple, les càmeres de fer fotos (no parlem dels professionals!) a mans dels dispositius fotogràfics dels mòbils. El llibre aguantarà fins on pugui. La follia de l'home A farà que així sigui. Però potser, en un futur no sé si gaire llunyà, passarà a ser un objecte especial, excepcional, exòtic, potser exquisidament marginal. Nosaltres som nosaltres i els nostres llibres. Un xip contenen les cent millors novel·les de la història, que se l'inserixin ells. Ens trobaran parapetats darrere la barricada... feta de llibres, esclar. ♦♦

La poesia discursiva essencial de Carles Camps Mundó

DANIEL GARCIA-SALA

VÍCTOR OBIOLS

Carles Camps Mundó va decidir en un moment crucial, després de les seves incursions en la poesia visual, que el seu destí era la poesia discursiva. O va ser la poesia discursiva que el va elegir? Aquesta és una qüestió envitricollada en la qual ara no entrarem, però que, de ben segur, a Camps li interessa com a pensador profund que és. Perquè la seva obra poètica aquí aplegada és una summa de primer ordre, no només en la història de la poesia catalana, sinó també en la història del pensament. Segona qüestió, que tampoc podem tocar, però que George Steiner ha tractat amb densitat en el seu assaig *La poesia del pensament*. Per tancar la primera qüestió: atzar o necessitat? Triem o som triats? Bona pregunta, i és possible que en aquesta antologia hi trobem més d'una resposta, perquè constitueix una propedèutica de la poesia en el sentit més ampli.

La poesia és una forma de dir l'ésser com ens diu en molts moments Camps. Estem, doncs, davant d'una poesia ontològica? En certa mesura sí. Però, és també una poesia d'indagació psicològica, antropològica, lingüística... Camps ha trobat la manera, o, millor, el discurs, la forma del discurs, que li ha permès endinsar-se en l'aventura d'explicar la realitat. Aquesta i l'altra. I no és casualitat que li interessin poemes com Stéphane Mallarmé, Wallace Stevens o Juan Ramón Jiménez. Tots tres genis han pouat en les possibilitats i els límits del llenguatge. Camps s'afegeix a la cadena, i no decep. La possibilitat de veure en conjunt un treball (és una manera de dir, perquè de *tripalium* té poc, seria més just parlar d'una capacitat expressiva paradigmàtica i sintagmàtica, per dir-ho amb Jakobson, realment sorprenent). Hi ha la percepció, en la lectura d'aquesta obra magna i penetrant, d'un discurs polític i perfeccionat (hi ha l'art de l'escriptura, evidentment) però és una perfecció que

LA MORT I LA PARAULA. OBRA POÈTICA 1988-2018. CARLES CAMPS MUNDÓ. LLIBRES DEL SEGLE. 796 PÀG. / 25 €

procedeix també de la qualitat conceptual i discursiva de Camps. Com qualsevol practicant de poesia discursiva, Camps "repassa" tot l'entrellat: la mort, la vida, el temps, l'amor, la soledat, els homes i les dones que som i que trobem en aquest món. Té la capacitat de cloure un poema (*Universals*) així: "Perquè la voluntat d'agrupar les semblances / -i d'agrupar-nos, / tot i la nostra ferotgia entre nosaltres-, / en nom d'universals que simplifiquin / la infinita i efímera complexitat nominalista, / només respon a la nostra espantada consciència / de soledat il·limitada." La conclusió és escurxidora, i certament el lector necessita un bagatge per poder analitzar, ordenar i degustar la poesia de Camps. Però fixem-nos com, en l'altura de l'expressió conceptual que manega, hi inclou, com una falca feridora, aquesta "nostra ferotgia entre nosaltres". Hi veig el salmista, Espriu, Milosz. Veus "morals" i veus d'una contundència i d'una autoritat que espavordeix.

La figuració del(s) sentit(s)

El llibre, que duu el títol del recull que va guanyar el Carles Riba el 2009, inclou 14 llibres. Hi ha sens dubte una progressió, a tots els nivells, del 1987 al 2017, com no podia ser altrament. Per raons històriques, i també contingents, es dona el cas que s'acaben de publicar dos volums d'obres completes (els valencians Jaume Pérez Montaner i Josep Píera), i l'any passat fou el torn de Josep Ramon Bach. Companys generacionals. Diria que és important, per a qui vulgui endinsar-se en l'obra de Camps Mundó, de conèixer el seu "recull d'atorismes i reflexions al voltant de la llengua i la creació", com diu el subtítol d'aquest llibre, *La figuració del(s) sentit(s)* (2011). Un bon complement per introduir-s'hi. Escriure esborra, esborra el mal perquè és un exorcisme, i d'altra banda, escriure fixa i fa perdurable allò que volem guardar, perquè és una eina de memòria. ♦♦

L'APARADOR

ÈRIC SALAT

NOVEL·LA

Marea roja. JOSÉ MANUEL DEL RÍO. Ediciones B

Coincidint amb la marea vermella que va tenyir les aigües gallegues el 2000, un narcotraficant surt de la presó després de vuit anys. El seu imperi de la droga queda enterrat i l'únic que vol és portar una vida normal, cosa difícil després d'aquest buit temporal i el renom que arrossega.

CÒMIC

Los sentimientos... LIV STRÖMQUIST. Reservoir Books

La vinyetista Liv Strömquist prova d'entendre i desmuntar l'amor romàntic en aquest assaig visual, que recorre la història del concepte de l'amor fent un repàs dels personatges mediàtics i com la seva masculinitat ha sigut un model a seguir. Una forta crítica que ve carregada d'humor.

NOVEL·LA

El tatuador d'Auschwitz. HEATHER MORRIS. Amsterdam

Heather Morris ha esperat a la mort dels protagonistes de la novel·la per presentar aquesta història real d'amor i superació: la de dos supervivents de l'Holocaust que s'enamoren en un infern. Els esforços de tots dos per subsistir són durs, però setanta anys després encara segueixen junts.